

Veldobservaties

Veldobservaties

We kennen in het voorjaarsnummer van onze nieuwsbrief de rubriek “Bijzondere waarnemingen”. Het is een faunistische rubriek: welke bijzondere soort is in een bepaald jaar waar in Nederland waargenomen? In de rubriek “Excursieverslagen” proberen we steeds meer een ecologische invalhoek naar voren te brengen. We proberen vast te stellen welke soorten aculeaten in een bepaald habitat voorkomen. Ook het gedrag van soorten komt aan bod. De rubriek “Veldobservaties aan spinnendoders” richt zich meer op de vraag hoe een bepaalde spinnendodersoort zich in zijn habitat gedraagt. Het lijkt ons goed deze rubriek uit te breiden met de andere aculeaten en voortaan te spreken van de rubriek ‘Veldobservaties’.

We weten dat een aantal van onze leden waarnemingen doet aan het gedrag van aculeaten. Ze registreren met name nestbouw gedrag, soms voortplantingsgedrag. Speciaal die leden wordt verzocht in de komende nummers hun bijdrage aan deze nieuwe rubriek te leveren. In dit nummer bijt Hans Nieuwenhuijsen de spits af met zijn waarnemingen van de zilveren zandbij (*Andrena argentata*). Gevolgd door een veldobservatie van Henk Beers. Wie volgt? Het mooiste zou zijn als we elkaars waarnemingen aanvullen en bediscussiëren.

De zilveren zandbij (*Andrena argentata*) in de Schoorlse Duinen

Hans Nieuwenhuijsen

Op 2 augustus 2008 ontdek ik op een open plek bij een zandpad langs een heideveld in de middenduinen een aantal laag over het zand vliegende zandbij mannetjes. Het blijken *Andrena argentata* mannen. De tweede generatie dus. Een eerste generatie heb ik (nog) niet in Schoorl gezien. Ze wachten de uitkomende vrouwtjes op om te paren. Als ik een week later weer op de plek kom zie ik inderdaad een overvalparing

(Figuur 1). Op de foto zien we de kop van het vrouwtje en op haar achterlijf het mannetje, dat probeert op haar te klimmen. Het lijkt erop dat het vrouwtje, met een voorpoot al omhoog, het mannetje probeert af te schudden.

Figuur 1. Poging tot paring *Andrena argentata*. (Foto Peter Stoop).

Nu er ook vrouwtjes zijn besluit ik te gaan onderzoeken van welke planten de soort pollen verzamelt en hoe het nest van deze soort eruit ziet.

Het stuifmeel

Wat kan ik in de literatuur vinden over het stuifmeel verzamelen van de zilveren zandbij? Westrich (1989) noemt de soort polylectisch. Hij maakt geen onderscheid tussen de voorjaar- en de zomergeneratie. Peeters et al (1999) melden dat de zomerdieren in het binnenland vooral op struikhei (*Calluna vulgaris*) pollen verzamelen. In de duinen is de keus ruimer o.a. vederdistel (*Cirsium*), pijlkruiskruid (*Cardabia draba*) en heggenrank (*Bryonia dioica*). Hun formulering suggereert dat in de duinen ook struikhei als pollenbron dient. Probleem bij de duinen is dat in het renodunale district nauwelijks struikhei voorkomt, terwijl het in het waddendistrict alom aanwezig is. *A. argentata* komt in de Amsterdamse Waterleiding Duinen (renodunaal) voor in het buntgras en strandwallenlandschap en vliegt daar op gewoon biggekruid en peen (de Rond 2002). Hij vermeldt niet of het om de voorjaar- of zomergeneratie gaat. Op 16 augustus probeer ik in Schoorl vast te stellen welk(e) soort(en) stuifmeel de zilveren zandbij verzamelt. Om 12 uur ben ik bij de nestaggregatie. Hij blijkt te liggen in een dynamisch stuk zand: voetsporen en bandensporen (mountain bike?) wijzen op flinke